

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Kristýna Janáčková

Etické a morální hodnoty islámu v konfrontaci a komparaci s evropským
myšlením

Olomouc 2015

vedoucí práce: PhDr. Petr Zima, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Etické a morální hodnoty islámu v konfrontaci a komparaci s evropským myšlením vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a výhradně s použitím uvedených pramenů, odborné literatury a dalších zdrojů.

V Olomouci dne 14. 4. 2015

.....

Kristýna Janáčková

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Petru Zimovi, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytování cenných rad a materiálových podkladů k práci.

Obsah

Úvod.....	6
1 Obecná charakteristika islámu.....	8
1.1 Obecná charakteristika a postava proroka.....	8
1.2 Prameny islámského náboženství.....	10
1.2.1 Korán.....	10
1.2.2 Sunna.....	10
1.2.3 Šarí'a.....	11
1.3 Džihád.....	12
2 Základní morální a etické hodnoty islámu.....	14
2.1 Pět pilířů islámu.....	15
2.1.1 Vyznání víry - šaháda.....	15
2.1.2 Konání modlitby - salát.....	15
2.1.3 Povinná almužna - zakát.....	16
2.1.4 Půst - sawm.....	16
2.1.5 Pout' do Mekky - hadždž.....	17
2.2 Etika náboženství.....	18
2.3 Náboženská tolerance.....	19
2.4 Svátky a tradice.....	20
2.5 Postavení žen ve společnosti.....	21
2.6 Islámský fundamentalismus.....	22
3 Morální a etické hodnoty evropské civilizace.....	24
3.1 Morálka evropského myšlení.....	24
3.2 Etika evropského myšlení.....	26
3.3 Tolerance jako jedna z evropských hodnot.....	28
3.4 Víra evropského kontinentu.....	29
3.5 Postavení žen v evropské společnosti.....	30
4 Islám a evropská společnost - pokus o komparaci.....	32
4.1 Komparace morálních hodnot.....	32
4.2 Komparace etických hodnot.....	33
4.3 Komparace náboženské tolerance.....	33

4.4	Komparace stavu náboženské víry	34
4.5	Komparace postavení žen ve společnosti.....	34
5	Islám a evropská společnost - konfrontace	35
6	Využití tématu v hodinách občanské výchovy a základů společenských věd ..	36
6.1	Využití tématu v hodině občanské výchovy	36
6.2	Využití tématu v hodině základů společenských věd	37
	Závěr	39
	Prameny a literatura.....	41
	Internetové zdroje.....	42
	Přílohy	
	Anotace	

Úvod

Islámské náboženství se v posledních letech stává významným fenoménem možná proto, že počet jeho vyznavačů či příznivců roste. Možná také proto, že dochází k jeho znovuzrození a ožívání náboženských tradic. A právě díky tomuto patří islám s více než jednou a půl miliardou věřících mezi druhé světově nejrozšířenější náboženství, hned po křesťanství. Toto expanzivní náboženství, o kterém se vedou rozporuplné diskuze s různými názory je rozšířeno především v severní Africe, na Blízkém východě a v částech Indonésie. Kvůli emigraci muslimů je však těžké ho geograficky vymezit, a proto můžeme říci, že jeho vyznavače nalezneme téměř po celém světě včetně evropských států, ve kterých je islám význačně zastoupen. Patří k nim Albánie, bývalé území Jugoslávie, Makedonie, Bosna a Hercegovina či Černá Hora. Muslimové však žijí i v České republice, i když v menším měřítku. Podle Hrbka a Petráčka (1967) islám není však jen pouhým náboženstvím, ale spíše komplexním souborem náboženského chování, sociálního, politického a kulturního chápání a také práva.¹

Samotné slovo islám znamená arabsky „*odevzdanost Alláhově vůli*.“² K pochopení problematiky jednoty islámského náboženství je také nutné, vzít v úvahu jeho celosvětovou rozmanitost, která vznikla vlivem geografických, intelektuálních, náboženských i společenských podmínek.

Téma mé bakalářské práce bude vycházet především ze studia děl předního českého islamologa a arabisty prof. PhDr. Luboše Kropáčka a z děl odborníka na problematiku islámského náboženství doc. PhDr. Miloše Mendela, CSc. Mým primárním literárním zdrojem bude posvátná kniha islámu Korán, který byl z arabského originálu do českého jazyka přeložen PhDr. Ivanem Hrbkem, CSc. V souvislosti s druhým studijním oborem, kterým je anglický jazyk, se pokusím využít také anglicky napsanou literaturu věnující se danému problému. Text je rozdělen do kapitol, logicky na sobě navazujících, z nichž se každá bude věnovat stěžejnímu tématu.

Cílem práce je již podle názvu vysvětlit hlavní etické, ale i morální hodnoty islámského náboženství a poté je komparovat s evropským myšlením. Ve své bakalářské práci budu využívat zejména komparativní metody, která je metodou srovnávací. Na základě této

---

¹ HRBEK, I.; PETRÁČEK, K. *Muhammad*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1967. s. 115

² JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 27

metody je možné srovnat shody, ale i podobnosti porovnávaných hodnot. Prostřednictvím této metody je tedy možné získat hlavní rozdíly mezi islámem a evropským myšlením, jenž mohou vézt k vzájemné konfrontaci.

Etické hodnoty by měly vysvětlovat vztah jednání mezi jednotlivcem a danou společností, naopak morální hodnoty by měly popisovat určité etické zásady, které my sami považujeme v mezilidských vztazích za podstatné a důležité. Důležitým cílem je vytvořit text, který bude nejen popisovat komplexní znalosti této problematiky, která v sobě zahrnuje základní pojmy islámu, jeho zakladatele, zdroje tohoto náboženství a také jeho základní pilíře, ale bude moci sloužit i jako možný podklad pro využití tématu ve vyučovacích hodinách občanské výchovy a základů společenských věd.

Záměrem této bakalářské práce není pouze poskytnout náhled do islámského náboženství, ale měla by také vést ke snaze pochopit islám jako náboženství, ale i jeho etické a morální hodnoty, jeho vyznavače a měla by směřovat k zamyšlení se nad motivy jednání lidí, kteří se na islám odvolávají.

1 Obecná charakteristika islámu

Tato kapitola se bude zabývat obecnými charakteristikami islámského náboženství. Především však tím, za jakých podmínek náboženství vzniklo, podrobněji se také seznámíme s jeho zakladatelem, prorokem Muhammadem, se základními prameny náboženství a jeho právem. Konec této kapitoly se bude věnovat významu pojmu džihád, jež je veřejností široce používán.

1.1 Obecná charakteristika a postava proroka

Islámské náboženství patří mezi nejmladší globální náboženství, neboť bylo založeno prorokem Muhammadem na počátku 7. století n. l. na Arabském poloostrově, který byl v době předislámské stejně jako poté obýván především kočovnými beduíny. Toto monoteistické náboženství, věřící v jediného boha Alláha, převažuje ve třiceti až čtyřiceti zemích světa a podle odhadů se šíří rychleji než jiné náboženství. Tomu také přispívá fakt, že je někdy označováno jako „náboženství misijní“³, což znamená, že se snaží rozšiřovat i mimo území, ve kterém původně vzniklo. Nyní, na počátku 21. století, se k islámu hlásí téměř 1, 6 miliardy muslimů po celém světě.⁴

Podle tradičních zdrojů islámu se Muhammad narodil roku 570 n. l. v hlavním obchodním středisku západní Arábie, Mekce, a je považován za posledního z řad proroků, poslů Boha. Podle tradičních líčení Muhammad vyhledával samotu ve skalnatých kopcích, kdy se mu během roku 610 n. l. v měsíci ramadánu zjevil na hoře Híra v podobě člověka archanděl Gabriel, který mu sdělil, že je Poslem božím a nařídil Muhammadovi, aby se naučil soubory zjevení, které byly později nazvány Koránem, tedy tím, co je určeno k recitaci. Setkal se však s odporem, dokonce z řad svých příbuzných, kteří se obávali nového náboženství, a nechtěli se vzdát svého tradičního modlářství, který bývá označován jako „*antropomorfní naturalismus*“⁵, kde významnou roli měla božská trojice Měsíce, Slunce a Venuše. V důsledku tohoto tlaku Muhammad odešel i se svými stoupenci do města Medína, která bývá také označována jako „*Město*

---

³ HRBEK, I.; PETRÁČEK, K. *Muhammad*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1967. s. 130

⁴ KRÁL, D. *Česká republika a islámské země*. Literární noviny, příloha My a svět. 2015, roč. 26, č. 3, s. 2.

⁵ HRBEK, I.; PETRÁČEK, K. *Muhammad*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1967. s. 24

*Proroka.*⁶ Tato událost se stala roku 622 n. l. a je nazývána hidžrou neboli vystěhováním. Tento rok se stal počátkem islámského letopočtu a ustanovil islám jako společenský a náboženský řád. Heslem z 22:39 súry: „*A těm, kdož chtějí, je dovoleno, aby bojovali kvůli tomu, že jim bylo ukřivděno*“⁷, se řídil i Muhammad, když začal bojovat proti modlám Qurajšovců v duchu šíření islámu vedením války, která se označuje jako „*džihád*“ nebo také „*svatá válka*.“⁸ Po mnoha bojích a pokusu Muhammada zabít v jeho vlastním domě, Prorok roku 632 n. l. zemřel bez závěti a svého nástupce. Tato událost byla výchozím bodem pro rozkol islámu na dvě hlavní větve v roce 661 n. l. První z nich jsou sunnité (od slova sunná), kteří tvoří většinu muslimů. Nemají žádnou církevní organizaci a bohoslužba se vyznačuje modlitbami, které jsou svolávány muezzinem. Příslušníci této větve islámu uznávají první čtyři chalífy za Muhammadovy právoplatné nástupce, kteří následovali po Abú Bakrovi, jež byl vůdce islámu po Muhammadově smrti. Početně menší skupina nazývaná jako šiitská větev islámu uznává jako nástupce proroka Muhammada pouze jeho zeť a přítele Alího a jeho potomky.⁹ Příslušníci šiitské větve islámu žijí převážně v Íránu a Iráku, dále v Kuvajtu, Libanonu, Sýrii, Saudské Arábii či Indii. Vládou však jen v Íránu, v ostatních zemích jim vládou sunnitské menšiny, navzdory tomu, že jsou šiité zastoupeni většinou. Dalším podstatným rozdílem mezi dvěma větvemi islámu, je to, že šiité akceptují svobodnou vůli člověka a Korán vnímají racionálněji, na rozdíl od sunnitů, kteří jsou determinističtí a Korán žádným způsobem nezpochybňují, a naopak plní přesně to, co je v něm napsáno.¹⁰ Navzdory tomuto dělení a vzniku řady hnutí sektářského charakteru, je islám jednotný v tom, že muslimy váže společná víra v jednoho boha a příslušnost k jediné komunitě.

---

⁶ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 36

⁷ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 570

⁸ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 37

⁹ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 361

¹⁰ SPENCEROVÁ, T. *PelmeL*. Literární noviny, příloha My a svět. 2015, roč. 26, č. 3, s. 12.

1.2 Prameny islámského náboženství

Tato podkapitola se bude zabývat nejvýznamnějšími prameny náboženství, které jsou základem islámské doktríny, myšlení, víry a práva. Budeme se tedy zajímat především o Korán, Sunnu a islámské klasické právo šarí'u.

1.2.1 Korán

Koránem se vyznačuje svatá kniha muslimů, jehož název vznikl ze slova *qara'a*, které se významově blíží slovesu recitovat či číst to, co bylo Muhammadovi zjeveno od Alláha. Samotná kniha se dělí do celkem 114 kapitol, zvaných súry. Tyto súry jsou různě dlouhé, liší se počtem svých veršů, ajátů, a svým obsahem. Dalším typickým znakem Koránu je basmala, což jsou v překladu slova: „*Ve jménu Boha milosrdného, slitovného.*“¹¹ Tato basmala se vyskytuje ve všech súrách kromě v pořadí deváté, a měla pravděpodobně sloužit, jako dělicí prostředek mezi jednotlivými súrami.¹²

1.2.2 Sunna

Sunna, která v překladu znamená tradici proroka Muhammada, je označení pro jeho činy a výroky. Jednotlivé tradice, zvané hadisy, se skládaly z toho, co Muhammad řekl nebo udělal a z řetězu tak zvaných tradentů, kteří mohli dané tvrzení o životě Muhammada stvrdit svým svědectvím. Z důvodu nízké věrohodnosti tradentů byl „*zaveden proces centrálně sledované kodifikace hadísů, který měl vyloučit falzifikáty. Výsledkem tohoto procesu bylo sepsání šesti věrohodných sbírek tradic.*“¹³

Podle věrohodnosti jsou hadisy děleny do třech základních skupin:

1. „*správné (sahih) - hadís má řetěz věrohodných vypravěčů, obsah je zcela bez nedostatků*
2. *dobré (hasan) - hadís má řetězec věrohodných vypravěčů, jsou zde však nedostatky*

---

¹¹ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 48

¹² HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 46 - 49

¹³ MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 2010. s. 28 - 29

3. *slabé (dacíf) - hadís je považován za nedůvěryhodný, protože obsahuje nevěrohodného vypravěče.*¹⁴

Pro představu uvádíme jeden z hadísů ze sbírky al-Buchářího, který patří mezi nejdůvěryhodnější autory: „*Slyšte a buďte poslušní, i kdyby byl vládcem nad vámi ustanoven habešský otrok s hlavou jako rozinka, jestliže plní ustanovení Vznešeného Boha.*“¹⁵

Z tohoto hadísu vyplývá, že pokud je vládce dobrým muslimem, ostatní by ho měli následovat bez ohledu na jeho původ či vzhled, neboť islám je tu přítomen pro všechny lidi světa. Sunna tedy nepoukazuje nejen na správné náboženské chování, ale i na individuální chování jedince.

1.2.3 Šarí'a

V jednodušším slova smyslu můžeme říci, že šarí'a je jakési islámské právo pocházející již z dob 7. století, které vychází z Koránu. V překladu šarí'a znamená „*cestu ke zdroji vody nebo také pravou cestu islámu.*“¹⁶ „*Podle nejběžnějšího sunnitského pojetí šarí'a představuje kodifikovaný celek Božích nařízení a zákazů, které zahrnují veškeré podrobnosti lidského chování, činnosti a myšlení na tomto světě.*“¹⁷

Podle Mendela (2010) se právní řád islámu dělí do třech základních okruhů:

- a) právní vymezení vztahu mezi člověkem a bohem Alláhem, který je především vymezen v základních povinnostech muslima
- b) vymezení vztahu člověka se společností
- c) trestní právo v sobě zahrnuje zakázané či nevhodné činy, které jsou následovány různými druhy a rozsahem trestů.¹⁸

Trestní právo v sobě zahrnuje civilní přečiny, zločiny vůči bohu a společensky nebezpečné jednání. Mezi časté typy trestů, které se bohužel uplatňují v mnoha státech

---

¹⁴ Islamweb: *Předmluva*. [online]. Dostupné z: <<http://www.islamweb.cz/>>. [cit. 2014-07-29].

¹⁵ Islamweb: *Hadísy o etice a chování v rodině i ve společnosti*. [online]. Dostupné z: <<http://www.islamweb.cz/hadithy/3.htm>>. [cit. 2014-07-29].

¹⁶ Abz slovník cizích slov: *Pojem šarí'a*. [online]. Dostupné z: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/saria-saria-sarija>>. [cit. 2014-07-29].

¹⁷ MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 2010. s. 27

¹⁸ MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 2010. s. 27

dnešního světa, patří ukamenování, zbičování, vyhoštění, useknutí končetin či oběšení. Pro představu o jaké státy se jedná zde přikládáme tabulku (viz příloha č. 1).

Podle Hrbka a Petrálky (1967) jsou naopak v šaríji zahrnuty všechny lidské činy a povinnosti, které se musí dělat, jsou dovoleny, jsou dobré dělat, jsou lhostejné a nejsou lhostejné.¹⁹

1.3 Džihád

Vzhledem k aktuálnímu stavu světového dění a vytvoření Islámského státu (IS) bychom se v této podkapitole soustředili i na džihád. Tento pojem je v poslední době velice frekventovaný, a proto bychom se ho pokusili prostřednictvím této bakalářské práce vysvětlit či přiblížit se k jeho skutečnému významu.

Ve své podstatě džihád je aktivní cestou boje za podrobení nevěřících nepřátel, jehož cílem je islamizace celého světa. Džihád byl ustanoven nikoliv jako povinnost individuální, ale jako povinnost kolektivní, k níž je každý zdravý muž vázán. Pokud bojovník na této „stezce Boží“ padne, má ihned právo na místo v ráji. Nepřátelé islámu mají být vždy vyzváni k jeho dobrovolnému přijetí a víra nemá být šířena prostřednictvím zbraní, neboť i v Koránu je zmínka o tom, že je zakázáno donucování k náboženství.²⁰

O džihádu a jeho poslání je také zmínka v Koránu například v súře 2:190: „*A bojujte na stezce Boží proti těm, kdož bojují proti vám, avšak nečiňte bezpráví, neboť Bůh nemiluje ty, kdož bezpráví dopouštějí.*“ Dále v súře 2:193: „*A bojujte proti nim, dokud nebude konec svádění od víry a dokud nebude všechno náboženství patřit Bohu. Jestliže však přestanou, pak skončete nepřátelství, ale ne proti nespravedlivým.*“ V súře 2:216 je také zmínka o boji, který může být nepříjemný, ale je oprávněný, pokud je nutný k podrobení si nevěřících: „*A je vám předepsán také boj, i když je vám nepříjemný.*“²¹

Podle dalších teorií v sobě džihád nezahrnuje jen válku či boj za rozšíření islámu, jeho upevnění a rozvoj, ale i cestu k očištění a spasení duše a dlouhodobé přesvědčování nevěřících o Bohu.

---

¹⁹ HRBEK, I.; PETRÁČEK, K. *Muhammad*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1967. s. 115

²⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 114 - 115.

²¹ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 465 - 468.

Podle druhů účasti věřícího na džihádu se dělí do několika skupin. Prvním z nich je džihád srdcem, jež je založen na prohlubování osobní zbožnosti a neustálém přemáhání lidského pokušení. Džihád jazykem v sobě zahrnuje především podporu misijní činnosti. Záslužnou charitativní činnost vyznačuje džihád rukou. Posledním, však nejvíce používaným způsobem, je džihád mečem, který znamená prosazení islámu prostřednictvím násilí, vedení války za jeho šíření či obranu proti vnějšímu nepříteli.²²

---

²² MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 2010. s. 34

2 Základní morální a etické hodnoty islámu

Tato kapitola mé bakalářské práce se bude zabývat základními morálními a etickými hodnotami islámského náboženství. Zaměříme se tedy na základních pět povinností vůči bohu, na etickou stránku náboženství, ale i na základní svátky či tradice, které se základními hodnotami islámu úzce souvisí. Chtěli bychom se pouze okrajově také zmínit o náboženské toleranci muslimů, dále o postavení žen v islámské společnosti a islámském fundamentalismu.

Předtím, než však začneme analyzovat jednotlivé výše zmíněné body, bychom si pokusili vysvětlit význam slov morálka a etika. O morálce, pocházející z latinského slova *mos* tedy vůle, můžeme říci, že je to člověku zvnějšku udělená vůle tzn. vůle daná zákony, předpisy či samotným bohem. Ve své podstatě je morálka způsob života a smýšlení člověka v praxi.²³ Velice zkráceně můžeme říci, že koncept morálky zahrnuje povinnosti muslima jako je hlídání svého chování, činů, slov či myšlenek, ale i pocitů a úmyslů. Obecně to znamená, že musí plnit to, co je správné a bojovat s tím, co je špatné či nesprávné.²⁴

Naopak etika, původně pocházející z řeckého slova *éthos*, vysvětluje co je v dané společnosti žádoucí nebo nežádoucí s důrazem kladeným ke společnému mravu a společenskému životu. Zjednodušeně můžeme říci, že etika je teorií morálky. Podle Slovníku tří nejvýznamnějších monoteistických náboženství (1994) je etika islámu vysvětlena jako *„nauka o zásadách mravů, morálce, normách chování a jednání, která je v islámu vztahována více ke společenskému životu než k individuálnímu jedinci. Slouží záměru měnit chování a jednání skupiny věřících, tak, aby se jedinec jako součást této obce přibližoval k Bohu a pochopil Boží záměry, nikoliv aby si naklonil Boha a odvrátil od sebe jeho hněv...“*²⁵

---

²³ Etika a morálka [online].: Dostupné z: <<http://www.eapraha.cz/beran/docs/kr3s/etikauvod.pdf>>. [cit. 2014-11-24].

²⁴ ABDALATI, H. *Islam in Focus*. London: The Islamic Cultural Centre, 1975. s. 40

²⁵ PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník: Judaismus, Křesťanství, Islám*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. s. 369

2.1 Pět pilířů islámu

Tento pojem označuje základních pět povinností, které muslimové musí dodržovat. Podle tradice jsou tyto povinnosti základním znakem příslušnosti k islámskému náboženství. Prorok řekl: „*Islám se zakládá na pěti prvcích: vyznání víry, to znamená dosvědčení, že není božstva kromě Boha a že Muhammad je Jeho Posel, konání modlitby, placení zakátu, půstu v měsíci ramadánu a pouti do Mekky.*“²⁶

2.1.1 Vyznání víry - šaháda

Tento první pilíř se zakládá na dosvědčení správného vyznání víry. Toto vyznání zní: „*Vyznávám, že není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží.*“²⁷ Tento výrok jen potvrzuje fakt, že islám je monoteistickým náboženstvím, které je založeno na prorokovi Muhammadovi a víru v Korán. Pokud chce nevěřící konvertovat k islámu, musí šahádu přednést v přítomnosti významného islámského hodnostáře či muslimského státníka s důrazem na upřímnost a poctivost záměru. Vyznávání víry tvoří také velkou část v každodenních modlitbách. V širším pojetí se vyznání víry vyznačuje také tím, že muslim za ni bojuje a je ochoten za ni položit svůj život.²⁸

2.1.2 Konání modlitby - salát

Salát je jedinou závaznou formou islámské bohoslužby vůči Bohu. Má být vykonávána bez ohledu na národnost či místo, vždy v arabštině, za určitých podmínek a v daných časech. Základní podmínkou pro konání bohoslužby je dospělost a duševní zdraví muslima. Pokud je věřící nemocný, koná modlitbu s jednodušší pohybovou variantou a přislíbujee pozdější náhradu po jeho uzdravení. Modlitba nemusí být konána v mešitách, ve kterých jsou veškeré podmínky modliteb zajištěny, ale na jakémkoliv místě, které je čisté. Další podmínkou modlitby je čistota těla (viz příloha č. 2), náležitě oděný šatu, správný směr muslima při modlitbě, tedy k Mekce a ustálený čas modlení. Muslimové musí být vyzutí a jejich šatstvo by mělo zakrýt všechna stydká místa na těle (viz příloha č. 3). Ženy musí mít navíc zakryto celé tělo kromě obličejové části a zápěstí. Modlitba se koná pětkrát denně: za úsvitu, v poledne, odpoledne, při západu

²⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 91

²⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 92

²⁸ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 92

slunce a v noci po vyhasnutí posledních červánků. Začátky všech modliteb oznamuje muezzin a modlitbu předřikává imám, který ji současně i řídí. Při začátku modlitby každý věřící musí v duchu vyslovit záměr konání modlitby a určí jejich počet, poté nastává samotná modlitba s pohybovou skladbou.²⁹

2.1.3 Povinná almužna - zakát

Zakát je pro muslimy jedním ze symbolů solidarity a sociální spravedlnosti a má podobu povinné almužny nebo náboženské daně. Počátky této almužny můžeme zařadit do doby, kdy Muhammad uzavíral smlouvy s beduíny, kteří přijímali islám.

Podle práva se zakát odvádí každý rok z předem stanovených druhů majetku, které překračují danou hodnotu zvanou nisáb. Majetek, který je zdaněn různými sazbami, zahrnují vypěstované plodiny, obilí, zvířata, která nebyla používána k práci, a to velbloudy, ovce, skot a kozy. Zdanění podléhají také drahé kovy, tedy zlato či stříbro.³⁰ Tuto daň vybírá stát a je určena především pro pomoc chudým lidem. Korán však také dovoluje další způsoby použití, a to vyplácení muslimských válečných zajatců, splacení dluhů či nová zařízení pro poutníky.³¹

2.1.4 Půst - sawm

Tento třicetidenní půst v měsíci ramadánu je věřícími dodržován již od roku 624 n. l. Postní povinnosti zahrnují zákaz jídla a pití, kouření, pohlavního styku, a dokonce vyvarování se pomluvám, neslušnému jednání a velký důraz je během půstu kladen na konání dobrých skutků. Tyto zákazy platí však pouze v denní dobu, a proto je veřejný život a pracovní doba přizpůsobena zvláštnímu režimu, aby si věřící přes den odpočinuli, a naopak po západu slunce dochází k přerušení půstu.

Význam půstu je viděn především jako morální hodnota, kdy je cvičena vůle, ale půst je pokládán za projev solidarity s chudými, při níž dochází k zdravotní očistě těla.³²

---

²⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 96 - 103

³⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 104 - 105

³¹ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 53

³² KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 107 - 110

2.1.5 Pout' do Mekky - hadždž

Pout' do posvátného okrsku Mekky je poslední z povinností každého muslima, kterou je nutné vykonat alespoň jednou za život. Tento koránský příkaz se vztahuje na všechny tělesně a duševně zdravé muže a ženy, jež mají potřebné prostředky na tuto pout', jsou schopní zaplatit případné dluhy a zabezpečit rodinu na dobu, během které se pout' uskuteční: „*A Bůh uložil lidem pout' k chrámu tomuto, kdo k němu cestu může vykonat (3:97).*“³³ Tato povinnost se tedy nevztahuje na otrocky a ženy bez mužského doprovodu, jejichž cesta by mohla být nebezpečná. V případě nemoci či úmrtí, pout' koná zástupce nebo dědic zůstavitele.

Každá národnostní skupina poutníků má svého průvodce, který jim pomáhá se zařizováním všeho potřebného. Poutníci si musí obléknout poutní šat a během ihrámu si nesmí holiť vousy, česat vlasy, stříhat nehty či jakkoliv pozměňovat tento šat. Tato hromadná pout' muslimů, uskutečňována mezi 8. - 13. dnem měsíce dhú-l-hidždža, který je posledním měsícem islámského kalendáře, začíná příchodem do Mekky, kde věřící musí sedmkrát obejít Kaabu. Před opuštěním Mekky, kde poutníci pobývají do 13. dne měsíce dhú-l-hidždža, muslimové musejí vykonat řadu poutních aktivit, povinností a obřadů. Po obejití svatyně Kaaba musí políbit černý kámen, nebo alespoň se ho dotknout. Následuje vystoupení na kopce Safá a Marwá, které se opakuje také sedmkrát. Poté, poutníci přecházejí do nedalekého města Miná na pahorek Arafát, kde musí vyslechnout kázání. Poslední část obřadů je zakončena strávením noci v Muzdalifě, kde nabízejí své oběti.

Pout' je v podstatě ukončena odchodem do Medíny, kde poutníci navštěvují hrob Proroka. Tato povinná hromadná pout' do Mekky patří k nejvýznamnější počtě každého muslima. Na toto poukazuje i fakt, že poutníci jsou při návratu vítáni s úctou a neobyčejně slavnostní výzdobou domů a mešit.³⁴ Závěrem je nutné říci, že každoročně se pouti účastní miliony věřících muslimů z celého světa, i přesto, že čelí riziku nákazy infekčními chorobami, ušlapání, dehydratace či celkovému vyčerpání organismu.

---

³³ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 505

³⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o.,1993. s. 110 - 113

2.2 Etika náboženství

Základy etického učení jsou v Koránu obsaženy již v těch nejstarších súrách, kde se odsuzuje shromažďování soukromého majetku či necudnost. K velkému rozšíření učení došlo však až v dalším období, jež můžeme pozorovat v 17. súře s názvem Noční cesta: „*Pán tvůj rozhodl, abyste nikoho kromě Něho neuctívali a abyste rodičům dobré prokazovali... (17:23), a dávej příbuznému po právu, a také chud'asovi a po cestě Boží jdoucím, však nerozhazuj rozhazováním (17:26), a nepřibližujte se k cizoložství, neboť to ohavnost je i špatná cesta. (17:32)*“³⁵ Nabádá zde tedy především k laskavému jednání s rodiči, a to i po dobu jejich stáří, obdarování příbuzných, chudých a pocestných, avšak bez zbytečného rozhazování, dále také varuje před cizoložstvím, zabíjením, dotýkáním se majetku sirotků, dodržováním úmluv, nevymýšlet si a držet se střední cesty.³⁶ Islámské náboženství by podle etického učení mělo odsuzovat pomstychtivost a konat jen dobré skutky: „*Dobré a špatné skutky si nejsou rovné, odplácej tím, co lepší je, a hle, ten mezi nímž a tebou bylo nepřátelství, se stane jakoby přítelem horoucím (41:34)*.“³⁷ Korán dále nabádá ke zbožnosti, ohleduplnosti, štedrosti, zdvořilosti, upřímnosti, vlídnosti, k vyhýbání se špatné společnosti, urážek, posměšků a hrubých řečí. Tyto společenské hodnoty se však netýkají pouze islámského náboženství, ale i ostatních náboženství a společností. Všechna tato doporučení svědčí o Muhammadově snaze, prostřednictvím níž se snažil dosáhnout co nejvyšší harmonie v mezilidských vztazích. Korán však současně nepředepisuje ve většině případů žádné tresty za porušení některé části morálního kodexu, neboť Bůh sám rozhodne, jak naloží s lidmi, kteří ho porušili. Muhammad však zavedl nový způsob trestu v případě krádeže a cizoložství. Zloděj měl být podle něj potrestán useknutím ruky: „*Zloději a zlodějce utněte ruce jejich v odplatu za to, co provedli, a jako varovný příklad od Boha! A Bůh je mocný, moudrý (5:42)*.“³⁸ V tomto krutém trestu viděl jedinou možnost nápravy a varování ostatních, neboť věznice v této době nebyly postaveny. Naopak cizoložství, jako jeden z nejtěžších hříchů, mělo být potrestáno sty ranami bičem pro oba provinilce.

---

³⁵ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 254 - 255

³⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 147

³⁷ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 286

³⁸ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 200. s. 600

Tento hřích měl také za následek to, že žádný z nich již nemohl vstoupit do manželství s věřícím.³⁹

V rámci etických norem či islámského učení také zmiňme, že je všeobecně zavrhována přípustnost agrese s výjimkou použití násilí pouze v případě obrany víry, spravedlivé věci, společnosti nebo pro nápravu svých chyb. Použití násilí je podle Koránu také zakázáno v donucování k náboženství: „*Nebudiž žádného donucování v náboženství! (2:256)*“⁴⁰

2.3 Náboženská tolerance

Otázkou náboženské tolerance se Korán zabývá v několika súrách. Súra 109. se věnuje nevěřícím lidem: „*Já nebudu uctívat to, co vy uctíváte, a vy nejste ctitelé toho, co já uctívám, a vy neuctíváte to, co já uctívám. Vy máte své náboženství a já své náboženství.*“⁴¹ Fakt, že islám by měl být založen na toleranci vůči svým odpůrcům, potvrzuje i súra 18:29: „*Kdo chce, ať věří, a kdo chce, ať nevěří!*“⁴² Korán také potvrzuje náboženskou rozmanitost súrou 2:62: „*Věřu ti, kdož uvěřili, a ti, kdož jsou židy, křesťany a sabejci, kdož uvěřili v Boha a v den soudný a konali zbožné skutky – ti naleznou odměnu u Pána svého a nemusí mít strach a nebudou zarmouceni.*“⁴³ Korán v této súře také poukazuje na to, že k náboženství by nikdo neměl být násilím donucován: „*Nebudiž žádného donucování v náboženství!*“⁴⁴

Z těchto úryvků Koránu je zřejmé, že muslimové by měli být tolerantní vůči ostatním náboženstvím. Při nejmenším by tato náboženství, nevěřící, ale i odpůrci islámského náboženství měli být respektováni. Ve skutečnosti však islám tolerantním náboženstvím nikdy nebyl, poněvadž se řídí prorokem Muhammadem, a ten tolerantní vzhledem ke svým výrokům a skutkům nebyl. Prorok řekl: „*Zabijte nevěřící! Zabijte každého, kdo opustí islám.*“⁴⁵ Podle několika zdrojů byl Muhammad zlým člověkem, který si bral majetky i ženy ostatních lidí, a dokonce vyvraždil celý židovský kmen, ve kterém žilo přes 600 židů.⁴⁶ Faktu, že islám je intolerantní k ostatním náboženstvím nasvědčuje i to,

³⁹ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 103 - 104

⁴⁰ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 475

⁴¹ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 160

⁴² HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 273

⁴³ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 450

⁴⁴ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 475

⁴⁵ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 22.

⁴⁶ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 22.

že zhruba dvě stě miliónů křesťanů z celého světa je pronásledováno muslimy, nebo jsou dokonce v Pákistánu prodáváni do otroctví.⁴⁷

2.4 Svátky a tradice

V této podkapitole bychom se zabývali islámskými svátky a tradicemi, neboť úzce souvisí s naplněním morálních náboženských povinností. Sváteční dny, jsou dny, ale i delší časové úseky, které mají svůj průběh a zvyklosti předem dané tradicí. Svátečními dny tedy rozumíme opakovatelné slavnostní připomínky historicky jedinečné události.

Prvním ze svátečních dnů muslimů, které odpovídají křesťanské neděli či židovské sobotě, je pátek. V tento den se mnoho věřících schází v mešitě, kde konají společnou sváteční modlitbu. Dalším všeobecně uznávaným svátkem je svátek obětování, který se koná 10. den posledního měsíce v roce, kdy poutníci odcházejí z Mekky do údolí Mína, aby zde mohli vykonat oběť, nejčastěji v podobě ovce. Tuto oběť však nedarují jen poutníci v Mekce, ale i mnozí muslimové, kteří se poutě nezúčastnili. Konec postního měsíce ramadánu je také každoročně slaven jako několikadenní slavnost, při níž se věřící účastní neobvyklých modliteb, hostin, návštěv příbuzných a hrobů svých předků. Tento den je také dnem, kdy by mělo docházet k zaplacení almužny chudým.

Zvláštní oslavy se konají 12. den třetího kalendářního měsíce, kdy muslimové slaví narození proroka Muhammada, které je paradoxně slavené v den, kdy zemřel. Tento den je oslavován modlitbami, které doprovázejí rozsvícené lucerny a veřejné předčítání textů, které oslavují postavu Proroka.⁴⁸

K dalším významným svátečním dnům patří „*Noc osudu*“, kdy sám Bůh rozhoduje o osudu jednotlivců, ale i světa jako celku a „*Noc výstupu*“, kdy Muhammad zázračně vystoupil na nebesa. Během svátku „*mawlid*“ narozeniny či „*urs*“ svatební hostina, muslimové oslavují narození a úmrtí významných světců, kteří při těchto příležitostech dosáhli vrcholu duchovního života.⁴⁹

---

⁴⁷ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 23.

⁴⁸ PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník: Judaismus, Křesťanství, Islám*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. s. 440

⁴⁹ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 55

2.5 Postavení žen ve společnosti

V této podkapitole se budeme zabývat postavením žen v islámské společnosti, především však eticky žádoucím chováním a postoji mužů vůči ženám. Budeme tedy vycházet ze 4. súry s názvem Ženy, jež se této problematice široce věnuje.

Postavení žen je Koránem stanoveno níže než postavení mužů, za podmínky, že muž k ženám bude přistupovat laskavě a spravedlivě. Muži jsou vyzýváni, aby měli i čtyři manželky, pokud k nim však budou přistupovat rovnocenně a spravedlivě: „*Berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři a čtyři; avšak bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy si vezměte jen jednu...*(4:3)⁵⁰ V téže súře, ovšem v jiné části, je polygamie naopak vyvracována neboť: „*Nikdy vám nebude možno, abyste byli spravedliví mezi ženami, i kdybyste si to přáli.*(4:129)⁵¹ Muž je rovněž povinen ženám dávat obvěnění, které jí připadne i po rozvodu či dokonce úmrtí manžela.

Korán také zásadně mužům zakazuje sňatek mezi blízkými příbuznými: „*A jsou vám zakázány jako manželky vaše matky, vaše dcery, vaše sestry, vaše tety z otcovy i matčiny strany, vaše neteře z bratrovy a sestřiny strany, vaše nevlastní dcery...*(4:23)⁵² Dále také varovně poukazuje na cizoložství manželek, které je popisováno jako hanebnost žen: „*Proti těm z vašich žen, jež dopustí se hanebnosti, vezměte jako svědky čtyři z vás. A jestliže tito to dosvědčí, podržte ženy v domech, dokud smrt je nezavolá, anebo Bůh pro ně nepřipraví nějaké východisko.*(4:15)⁵³ Pokud však manželství nefunguje z jiných nehanebných důvodů, které nelze vyřešit ani smírem mezi manžely, je možné přistoupit k rozvodu. Před tímto řešením jsou však manželé povinni se pokusit vyřešit své spory mezi sebou. Pokud neuspějí, je nutné vybrat dvě spravedlivé osoby, které se pokusí dosáhnout smíru mezi manželi, jestliže však také neuspějí, přistupuje se k rozvodu, který by měl probíhat bez pocitů křivdy a nenávisti. Žena je poté v čekací lhůtě, která trvá 2 - 3 měsíce, plně zabezpečována svým manželem. V této době je však žena zavázána povinností neprovdat se za jiného muže.⁵⁴ Není však výjimkou, obzvláště u pákistánského sunnitského islámu, že ženy jsou oběťmi nucených sňatků.⁵⁵ Pokud jsou ženy hříšné, musí být ukamenovány, za viníky znásilnění žen nejsou označováni

⁵⁰ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 521

⁵¹ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 537

⁵² HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 524

⁵³ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 523

⁵⁴ HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. s. 542 - 544

⁵⁵ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 21.

muži, nýbrž ženy, které si za svou hanbu mohou samy, a proto je čeká smrt. Z toho plyne, že islámské náboženství nemá s ženami slitování.⁵⁶

K nejvíce diskutovaným tématům dnešní doby však patří zahalování těl a obličejů žen v islámském světě. Pokud však budeme na tento problém pohlížet z hlediska Koránu, zjistíme, že samotný Korán zahalování nepožaduje, vyzývá ženy pouze ke skromnému, slušnému a nevyzývavému chování. Současný standard v dnešní době představuje šátek, jež zahaluje vlasy a šiji, případně rty ženy. Zbytek obličeje však zůstává nezakrytý. Závěrem je nutné říci, že i když Korán zahalení důrazně nepředepisuje, ženy se tomuto zahalování nebrání z vlastního přesvědčení, který klade důraz na identitu a hrdost na příslušnost k islámu.⁵⁷

2.6 Islámský fundamentalismus

Tato podkapitola se bude zabývat základními rysy islámského fundamentalismu, jež jsme do této bakalářské práce zařadili z důvodu toho, že se týká tradičních morálních či etických hodnot, na kterých se však lpí ve větší míře než v běžném slova smyslu.

Islámský fundamentalismus, který bývá někdy také označován jako islámský extremismus, klade důraz na původní zvěsti či ideály, které by měly být aplikovány do života a zároveň sloužit jako určitý vzor pro současnou společnost. Jednotlivé proudy islámského fundamentalismu se liší ve způsobech převzetí moci. Jako nejčastěji zmiňované způsoby patří postupná infiltrace do společenské a mocenské sféry formou misie, tedy kazatele, který tuto víru bude šířit. Dalším možným způsobem je odchod z určité společnosti a zakládání nových náboženských komunit, které by obrodily společnost. Posledním, však nejnásilnějším způsobem převzetí moci ve státě, je násilný radikální čin a převrat, jenž by byl následován vyhlášením islámského státu.⁵⁸

Islámský fundamentalismus se rozšířil do většiny muslimského světa po íránské revoluci v letech 1978 – 1979 a po útoku na Spojené státy americké v roce 2001. V současnosti se tento fundamentalismus projevuje v osobním i politickém životě. Klade mnohem větší důraz na dodržování náboženských povinností, rodinné hodnoty

---

⁵⁶ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 24.

⁵⁷ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1996. s. 88 - 89

⁵⁸ PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník: Judaismus, Křesťanství, Islám*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. s. 373

a znovuuplatnění islámu v politice.⁵⁹ Politicko - sociální hnutí, jež se snaží o dosažení svých cílů, se poté nazývá islamismem. V krajních případech, kdy islamismus používá násilí k dosažení těchto cílů, se označuje jako extremismus či terorismus.⁶⁰ Ke společným rysům islamistických skupin patří sdílení hodnot, jež obsahují odmítání západní společnosti, její modely vlády a ekonomiky. Dále sdílejí odpor k materialismu a sekularismu, které zapříčinily zkažení společnosti. V důsledku toho, se snaží ohlížet do minulosti, obnovit tradiční hodnoty a sociální vztahy, které by mohly vést k lepší muslimské společnosti.⁶¹ Ke konkrétním problémům západní společnosti, které fundamentalisté považují za klíčové, můžeme zmínit alkoholismus a jeho destruktivní dopady, drogy, sebevraždy, prostituci, mimomanželské sexuální styky, potraty, pornografii, ateismus či vysoká míra kriminality.⁶²

K nejradiálnějším islamistickým skupinám dnešního světa patří palestinský Hamás, který se snaží o zničení státu Izraele a vytvoření islámského státu v Palestině, dále libanonský Hizballáh, který se snaží o vytlačení Izraele a založení islámského státu v Libanonu či afghánský Tálibán.⁶³

---

⁵⁹ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 183

⁶⁰ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1996. s. 32

⁶¹ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 183

⁶² BUCHERT, V. *Prorok terorismu*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 3, s. 50.

⁶³ JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. s. 184

3 Morální a etické hodnoty evropské civilizace

Tato kapitola mé bakalářské práce bude pojednávat o základních rysech morálních i etických hodnot evropského myšlení. Konkrétněji se pokusíme přiblížit toleranci, ve významu jedné z evropských etických hodnot. Dále se v této kapitole budeme zabývat vírou, a také postavením žen ve společnosti na evropském území.

3.1 Morálka evropského myšlení

Na evropskou morálku bychom měli pohlížet jako na celek jednotlivých morálek koexistujících v projevu chování, vrstev a společenstvích, která jsou typická pro život na celém evropském kontinentu. Základy evropské morálky byly položeny již v 18. a 19. století a byly konstruovány významnými evropskými etiky a moralisty jako například J. Benthamem, I. Kantem či A. Schopenhauerem. V dnešní době můžeme rozlišovat osm typů morálky.⁶⁴

Eudaimonistická morálka, vycházející z řeckého slova *eudaimon* (radost), vyjadřuje optimistický, tvořivý a aktivní vztah k životu. Tento typ morálky byl uznáván většinou antických filosofů a nyní patří k nejrozšířenějšímu a nejpreferovanějšímu typu evropské morálky. Tato morálka měla mezi řeckými mysliteli i podobu duchovní, která spočívala v radosti z dosažené moudrosti, nikoliv z fyzické slasti. Termín eudaimonismus začal používat až Immanuel Kant jako optimistický názor na budoucnost lidstva, které neustále pokračuje ve zlepšování morálního jednání.⁶⁵

Hedonistická morálka, odvozená od slova *hedoné* (slast), je spíše odstupňované pojetí eudaimonismu, které dává fyzické slasti přednost před duševní blažeností. Podle tohoto typu morálky by lidské jednání mělo být motivováno jen slastí a vyhýbáním se strasti.⁶⁶

Asketická morálka, která je pojmenována podle slova *askeó* (cvičit), je protikladem eudaimonistické i hedonistické morálky. Asketické mravní jednání spočívá v pěstování silné vůle, díky níž je člověk schopný odmítnout radosti a slasti fyzického života

---

⁶⁴ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 60

⁶⁵ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 40

⁶⁶ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 41

a soustředí se tímto na zdokonalování svého ducha. Rysy asketické morálky můžeme pozorovat v křesťanství v podobě ovládnutí a odříkání lidských vášní a dodržování určitých pravidel v životě člověka samotného, ale i v jeho vzájemných vztazích s ostatními lidmi. Právě křesťanství poukazuje na mravní ctnosti jako je opatrnost, spravedlnost, statečnost a mírnost.⁶⁷

Altruistická morálka, ze slova *alter* (druhý), je typ morálního jednání, při kterém člověk potlačuje zájem o vlastní osobu a preferuje pomoc lidem ostatním. Termín altruismus poprvé použil A. Comte, který ho stanovil jako opak egoistického chování. Dnešní impulsy altruistické morálky přispívají k zachování světového míru a spolupráci všech národů. Specifickým druhem altruismu je pomoc nemocným, trpícím, chudým či osamělým lidem.⁶⁸

Utilitaristická morálka, která je odvozena z latinského slova *utilis* (užitečný, prospěšný), je věrohodným obrazem moderního evropského myšlení. Základem dobra tohoto typu morálky spočívá v prospěchu a užitečnosti. Jedná se o cílevědomé představy o chování lidí, které bude vést společnost k politické svobodě, ekonomické a průmyslové vyspělosti. Zakladatelem utilitarismu byl Jeremy Bentham, podle něhož bylo základem morálky největší štěstí pro největší množství.⁶⁹

Morálním pragmatismem, který pochází ze slova *pragma* (čin, dílo), chápeme takový typ chování, jednání a morálního rozhodování lidí, který je soustředěn na výsledek tohoto konání. Tento typ morálky je zaměřen na úspěch a prospěch. Za zakladatele je považován Charles Sanders Peirce.⁷⁰

Perfektionistická morálka je založena na dokonalosti výkonu, ale také na možnosti sebezdokonalování.

Posledním typem morálky, který tu uvádíme, je morálka povinnosti, jež je založena na snaze a povinnosti člověka dodržovat určité závazky, zákony a předpisy, které jsou dané

---

⁶⁷ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 42 - 43

⁶⁸ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 44 - 45

⁶⁹ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 45 - 47

⁷⁰ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 47

společností, ve vztahu k ostatním lidem, ale i k sobě samé. Cílem této morálky je udržet přirozenou harmonii a zachování života.⁷¹

Všechny tyto typy mohou být shrnuty do tří oblastí: „*Morálka radostného života (eudaimonismus, hédonismus), morálka zdůrazňující výkonnost jako základní lidskou vlastnost (utilitarismus, pragmatismus, perfekcionismus) a morálka plnění povinností.*“⁷²

3.2 Etika evropského myšlení

Prvním člověkem, kterého můžeme považovat za jakéhosi zakladatele etického myšlení je Sókrates, který v době svého působení, v 5. st. př. n. l., nenapsal žádné dílo, ale naopak své myšlenky a kritéria správného jednání, které by mělo být v souladu s naším smýšlením, šířil prostřednictvím rozhovorů vedenými s jeho žáky a athénskými občany. Kromě toho tvrdil, že uvnitř nás je vnitřní hlas, který nám říká, co je dobré a co zlé.⁷³ Dalším filosofem, který se věnoval etickým hodnotám, nebo také ctnostem, byl Platón na přelomu 5. a 4. st. př. n. l., který definoval moudrost, statečnost a umírněnost jako základní ctnosti, kterými měly disponovat určité skupiny lidí v ideálním státě. Spravedlnost mu byla ctností, která zaváděla harmonii a soulad mezi ostatními vlastnostmi. Počátek vědecké etiky však zaznamenáváme až u Aristotela ve 4. st. př. n. l., který ve svém filosofickém díle uvádí etiku jako samostatnou disciplínu. Aristoteles viděl nejvyšší dobro a cíl člověka v jeho blaženosti, které lidé dosahují v tvořivém životě.⁷⁴ Etikou a etickými teoriemi se však zabývalo mnoho dalších filosofů napříč historií.

John Locke v 17. století přišel s myšlenkou tolerance, svobody, ale také demokracie. Jean Jacques Rousseau později přechází od svobody k myšlence rovnosti a přirozenosti občanů státu.⁷⁵

---

⁷¹ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 50

⁷² HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 51

⁷³ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 60

⁷⁴ TRETERA, I. *Nástin dějin evropského myšlení: Od Tháleta k Rousseauovi*. 4. vyd. Praha: Paseka, 2002. s. 92 -104

⁷⁵ TRETERA, I. *Nástin dějin evropského myšlení: Od Tháleta k Rousseauovi*. 4. vyd. Praha: Paseka, 2002. s. 281, 354, 356

Podle Kanta byla etika například založena na tak zvaném kategorickém imperativu, který popsal jako naše jednání, po kterém nenásleduje odměna. Tento kategorický imperativ říká: „*Jednej vždy tak, aby se maxima tvé vůle mohla stát principem všeobecného zákonodárství.*“⁷⁶ Což také poukazuje na to, že se máme chovat tak, jak chceme, aby se ostatní chovali k naší osobě.

Hodovský (1992) se domnívá, že dnešní etické myšlení má jen dvě tendence. První z nich se zabývá problémem podstaty dobra a zla v dnešním světě, která v sobě zahrnuje dodržování lidských práv, skutečnost, aby se lidé zřekli svého egocentrického způsobu života a snažili se žít tak, aby neškodili přírodnímu a společenskému světu. Druhou tendencí, která má více odborný charakter než globální, jsou profesní etiky, které zahrnují etické myšlení, cítění, řeč a rozhodování.⁷⁷

Mezi základními etickými hodnotami evropského myšlení, podobně jako u islámského náboženství, můžeme zmínit ohleduplnost, toleranci, rovnost, štedrost, dodržování lidských práv, svobodu jedince, zdvořilost, upřímnost, laskavost vůči ostatním lidem a lidskou solidaritu. Etika se však snaží vyvarovat tomu, aby se vlídnost vůči ostatním lidem změnila v altruistické chování, které je zaměřeno pouze na naplňování dobra ostatních lidí, nikoliv dobra našeho. „*Obětovat svobodu jedince svobodám druhým totiž vede k nesvobodě všech.*“⁷⁸ Další etickou hodnotou je například odpovědnost za naše jednání, tedy: „*Za důsledky svého jednání musíme ručit.*“⁷⁹ Nejdůležitější lidskou hodnotou je pro etické smýšlení však lidská důstojnost, která by měla být neustále posilována. Etické hodnoty dnešního evropského myšlení vycházejí tedy z mnoha filosofických teorií a také z mravních norem, tedy zákonů.

---

⁷⁶ SOKOL, J. *Etika a život: Pokus o praktickou filosofii*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 2010. s. 104

⁷⁷ HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. s. 72

⁷⁸ KLIMSZA, L. *Dějiny etických teorií*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. s. 52

⁷⁹ KLIMSZA, L. *Dějiny etických teorií*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. s. 52

3.3 Tolerance jako jedna z evropských hodnot

V této podkapitole se pokusíme přiblížit toleranci, jako jedné ze zásadních hodnot evropské společnosti a za hlavní charakteristický znak pravé církve. Budeme se především inspirovat Johnem Lockem a jeho spisem, který nazval *Dopis o toleranci*, jenž zásadně přispěl k myšlence evropské náboženské snášenlivosti, a následovně i k toleranci názorové. Sám John Locke je svědkem netolerance v době, v níž žil a svůj spis s původním názvem *Epistola de Tolerantia* napsal v období politického exilu v Holandsku.⁸⁰ Toto dílo vzniklo jako reakce na odpor proti dogmatismu či politickému extremismu v podobně absolutistické monarchie a radikálně zaměřených náboženských sekt.⁸¹ Locke tvrdil, že všichni členové církevní společnosti musí uplatňovat vzájemnou toleranci, a naopak, že žádná z nábožensky založených skupin nemá právo na uplatňování násilí, ani v případě občanských záležitostí. Tato výhrada moci měla podle něj být pouze v rukou státní moci, tedy vlády.⁸²

Důležitou roli v pochopení tolerance zaujímá rozum, jenž nás vede k poznání a respektování přirozeného zákona, a poté k respektování sebe sama a k toleranci lidí navzájem.⁸³

Náboženská víra lidí by měla být tolerována tehdy, pokud svobodné vykonávání této víry neruší ty, kteří věří něčemu jinému, a pokud neporušuje zákony dané společnosti. Tato tolerance by měla být však rozumně omezená především těm členům společnosti, kteří se odmítají podrobit tomu, co daná společnost považuje za rozumné a zodpovědné, a ve shodě s tím jednat.⁸⁴

Ke křesťanskému náboženství, podobně jako u islámského vyznání, nemůže být nikdo nucen: „*Nikdo se totiž nemůže ze všech sil upřímně snažit učinit křesťany z druhých, pokud sám doopravdy nepřijal křesťanské Kristovo náboženství do svého srdce.*“⁸⁵

---

⁸⁰ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 7

⁸¹ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 27

⁸² LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 13

⁸³ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 20

⁸⁴ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 26

⁸⁵ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 44

Žádná z církví však není povinna s ohledem na toleranci držet ve své společnosti člověka, který byl již napomenut a dále porušuje zákony, které jsou dány společností.⁸⁶

Otázkou náboženské tolerance se na evropské půdě zabýval i křesťanský myslitel Gabriel Marcel, který toleranci jako jednu z vlastností člověka, jež vyplývá z pevného a vnitřního přesvědčení člověka, odlišuje od pouhé lhostejnosti.⁸⁷

Na konec této podkapitoly je nutné říci, že křesťan, který přestoupí k islámské víře, se nestává kacířem, heretikem ani nevěřícím. Z tohoto vyplývá, že lidé různých vyznání nemohou mít jeden druhého za kacíře, a že mezi náboženstvími by měla také panovat určitá tolerance, protože všechno, co se týká určitého vyznání, je obsaženo v zákoně dané víry.⁸⁸

3.4 Víra evropského kontinentu

Tato podkapitola nás seznámí s mírou náboženské víry na evropském kontinentě, jejím zastoupením a také se současnými tendencemi, které jsou s náboženstvím a vírou spojeny.

V dnešní době jsou na evropském kontinentě přítomny nové i nekřesťanské náboženské proudy. Evropa, která od renesance a dále také osvícenství rozvíjela vědeckou racionalitu, vyvinula takovou kulturu, která vylučuje přítomnost Boha z veřejného vědomí, neboť tvrdí, že racionální je pouze to, co lze dokázat prostřednictvím experimentu. Vlivem tohoto můžeme v mnoha evropských státech pozorovat sekularizační tendence, jež znamenají buď úplné popírání Boží existence, která je nedokazatelná a nejistá, anebo úplné potlačení náboženského vlivu. I přes tyto tendence je však v Evropě zastoupeno mezi náboženstvími nejvíce křesťanství, ke kterému se podle průzkumu z roku 2010 hlásí zhruba 500 miliónů věřících.⁸⁹ Křesťanství je na evropském kontinentě rozděleno na římskokatolickou církev, jež převažuje v západní a střední Evropě, dále na pravoslavnou církev, která je rozšířena na Balkáně a ve východní Evropě, poté protestantská církev, která má své věřící převážně v severní Evropě, Německu či Švýcarsku a anglikánská církev, jež je zastoupena především ve Velké Británii (viz příloha č. 4).

---

⁸⁶ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 53

⁸⁷ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 36

⁸⁸ LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. s. 90

⁸⁹ BENEDIKT XVI., *Evropa v krizi kultur*. 1. vyd. Praha: Občanský institut, 2005. s. 4

Část evropské populace vyznává také islám, který se rozšířil především díky přistěhovalcům z arabských zemí. Přesný a aktuální odhad muslimů na půdě evropského kontinentu je těžko odhadnutelný, nicméně podle odhadů v Evropě nyní žije přes 44 milionů muslimů a do roku 2030 se předpokládá nárůst na hranici 58 milionů.⁹⁰ Příkladáme také graf, který odhaduje zastoupení muslimů v Evropě z roku 2005 (viz příloha č. 5). Judaismus je zde rozšířen mezi Židy, kteří obývají všechny evropské státy. Buddhismus a hinduismus jsou v Evropě zastoupeny minimálně. Na počátku 20. století však vzrůstá počet ateistů či agnostiků, tedy lidí bez náboženského vyznání.⁹¹

Je také nutné říci, že zajistit převahu tolerance nad netolerancí, jak ze strany ateistů, tak ze strany věřících lidí, je hlavní výzvou dnešního evropského smýšlení.⁹²

3.5 Postavení žen v evropské společnosti

V této podkapitole se budeme zabývat postavením žen v současné evropské společnosti, především pak postavením žen na evropských pracovištích a jejich rozdíly v porovnání s muži.

Žena může být podle sociologů vnímána jako slabé pohlaví již z výkladu Bible. Zatímco Adam a Eva dělali téměř ty samé činnosti, po mateřství se vše změnilo a Eva se s ohledem na své dítě musela určitým způsobem diferencovat od činností Adama.⁹³ Žena může být vnímána i jako jistá anomálie, díky mateřství, menstruaci či menopauze nebo hysterii, která potřebuje vedení muže v celé rodině. I tato teorie může ovlivnit práci žen, níž je přisuzována nižší hodnota než práci mužů, či dokonce může vést k vyloučení žen z určitých pozic na trhu práce.⁹⁴ Jako příklad toho, že právě pohlaví může ovlivňovat postavení na pracovišti, zde uvádíme tabulku, která shrnuje odpovědi francouzských mužských i ženských respondentů z roku 1998, a jež se týká kázeňské formy organizace práce (viz příloha č. 6).

---

⁹⁰ FIŠTEJN, J. *Boj o Evropu*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 3, s. 30.

⁹¹ Newslab: *Evropská náboženství*. [online]. Dostupné z: <<http://www.newslab.cz/religions/>>. [cit. 2015-02-12].

⁹² BBC Czech: *Role náboženství v současné Evropě*. [online]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/specials/1612_omni_bre_OK/page6.shtml>. [cit. 2015-02-12].

⁹³ e-Polis: *Postavení ženy ve společnosti se zaměřením na Českou republiku*. [online]. Dostupné z: <<http://www.e-polis.cz/clanek/postaveni-zeny-ve-spolecnosti-se-zamerenim-na-ceskou-republiku.html>>. [cit. 2015-02-16].

⁹⁴ VOGEL, L. *Ochrana zdraví žen na pracovištích v Evropě - trvající nerovnost*. 1. vyd. Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2006. s. 36 - 37

V posledních letech se však podle mnoha průzkumů a diskuzí postavení žen na trhu práce zlepšuje, stejně jako jejich zastoupení ve vedení společností či platové ohodnocení. Tím se stala zásada rovnosti mezi ženami a muži spolu s pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností a solidaritou jednou z hlavních evropských hodnot.⁹⁵ Ženám v Evropě také není nikterak předepsáno, jak se mají oblékat. Polygamie se v evropských státech vylučuje, bigamie je v České republice v rozporu se zákony, a je tedy trestným činem.

Ženské hnutí usilující o rovnoprávnost žen s muži ve všech oblastech společenského života je známý jako feminismus. Jeho zastánkyně, feministky, se snaží o zrovnoprávnění s muži, nezávislost na mužském pohlaví a o rovnost svých příležitostí.

---

⁹⁵Europarl: *Politika je rovněž záležitostí žen*. [online]. Dostupné z: <<http://www.europarl.europa.eu/highlights/cs/1108.html>>. [cit. 2015-02-16].

4 Islám a evropská společnost - pokus o komparaci

V této kapitole se pokusíme prostřednictvím komparativní metody o srovnání islámu s evropskou společností. K tomuto srovnávání použijeme předešlý text mé bakalářské práce a rovněž okruhy srovnávání se budou týkat hlavních sfér, jež jsme rozebírali v textu práce u islámského náboženství, ale i u evropské společnosti. Komparace se tedy bude dotýkat rozdílů v morálních a etických hodnotách, rovněž také rozdílů mezi evropskou a muslimskou náboženskou tolerancí, dále budeme komparovat stav náboženské víry a rozdíly postavení žen v obou společnostech.

4.1 Komparace morálních hodnot

Co se týče původu morálních hodnot islámského náboženství a samotných muslimů, můžeme říci, že morálkou je chápána vůle, která je dána určitými zákony či bohem. Morálka muslimů zahrnuje také jejich povinnosti, které bývají označovány jako pět pilířů islámského náboženství, což konkrétně znamená věřit v jediného boha Alláha, povinnost pětkrát denně se modlit za určitých podmínek, darovat almužnu chudým lidem, povinnost půstu v měsíci ramadánu a zúčastnit se alespoň jednou za život pouti do Mekky. Povinnosti muslima zahrnují také ovládání svého chování, myšlenek, pocitů či úmyslů. Morální chování v sobě zahrnuje také plnit to, co je správné a bojovat s nesprávnými věcmi.

Cílem morálního chování muslima je stát se podstatnou součástí v zakládání řádného morálního a společenského života, a to konáním dobrých věcí a zápasením se vším špatným a nesprávným pomocí různých zákonných způsobů, které by vedly k odstranění nežádoucích jevů. Tímto příkladným individuálním chováním muslim pomáhá tomu, aby se i ostatní lidé chovali tímto způsobem.⁹⁶

Na druhé straně evropské morální hodnoty vychází z několika teorií, které shrnují morální hodnoty. Tyto hodnoty v sobě zahrnují především aktivní a tvořivý vztah k životu, zájem o jiné osoby, silnou vůli a také řízení se danými zákony či předpisy, jenž předepisují určitá společenská práva a povinnosti.

---

⁹⁶ ABDALATI, H. *Islam in Focus*. London: The Islamic Cultural Centre, 1975. s. 124

4.2 Komparace etických hodnot

Etické hodnoty islámského náboženství vycházejí především z Koránu. Právě v této knize se můžeme setkat se základními etickými hodnotami, které poukazují na slušné chování se k rodičům nebo na darování peněz chudým, neboť islám je sociálním náboženstvím. Další základní etickou hodnotou je zákaz cizoložství, které se i v některých muslimských zemích patřičně trestá. Etickými hodnotami, jež má islám společné s evropským myšlením je ohleduplnost, štědrost, zdvořilost, upřímnost, vlídnost a slušné nevládní chování. Násilí je v islámu rovněž jako na evropské půdě odsuzováno, je však dovoleno v případě obrany víry.

Ve srovnání s islámem evropské hodnoty vycházejí především z myšlenek filosofů, kteří se etikou zabývali po mnoha století. Dalším zdrojem etických evropských hodnot jsou později vzniklé mravní normy. Za nejdůležitější evropskou hodnotu můžeme považovat lidskou důstojnost, svobodu a demokracii.

4.3 Komparace náboženské tolerance

Náboženská tolerance islámského náboženství, která také opět vychází z Koránu, by měla být snášenlivá ke svým odpůrcům. Na tento fakt poukazuje také to, že násilí v donucování k náboženství je nepřipustné. Tolerance by měla být také jednou ze základních evropských hodnot, což platí i u tolerance náboženské. Všechna náboženství by měla být respektována pouze pod podmínkou, pokud neruší ty, kteří toto náboženství nevyznávají, a pokud neporušují zákony dané společnosti. Stejně jako u islámského náboženství, je násilí v náboženství odsuzováno.

Vzhledem k aktuálnímu dění a snaze Islámského státu ovládnout většinu Evropy, však můžeme říci, že skupina těchto muslimů se v praxi Koránem neřídí a snaží se nevěřící či své odpůrce podrobit svému náboženství, při čemž používají i nedovolené a odsuzované násilí, a právě tímto může být vyznačována jejich netolerance vůči ostatním.

4.4 Komparace stavu náboženské víry

Islámské náboženství má po celém světě zhruba 1,6 miliardy věřících. Na evropské půdě je však nejvíce zastoupeno křesťanství, které vyznává okolo 500 miliónů lidí. Islám je zde také poměrně výrazně zastoupen, neboť Evropu obývá asi 44 miliónů muslimů. Tento počet se však do budoucna podle mnoha odhadů bude zvyšovat. Na evropském kontinentě je však v menším počtu zastoupen i judaismus, buddhismus a hinduismus. V posledních letech na evropské půdě také roste počet lidí, ateistů, kteří nevěří v žádného boha a nejsou tedy vyznavači žádného náboženství. Na druhou stranu islám sekularizaci nepřipouští a stát by měl být v souladu s neodděleným náboženstvím.⁹⁷

4.5 Komparace postavení žen ve společnosti

V podstatě bychom mohli říci, že ženy v islámské společnosti mají již dané nižší postavení než muži. Muž se však k ženě musí, rovněž jak v evropské společnosti chovat laskavě a spravedlivě. Na rozdíl od mužů, žijících v Evropě, kde je polygamie v rozporu se zákony, může mít muslim více manželek, pouze však za podmínky dostatečného finančního zabezpečení každé z nich. Stejně jako na evropské půdě je sňatek muslimů zakázán s příbuznými osobami, avšak muslimské ženy mohou být nucené do sňatku, který se na evropském kontinentu také vylučuje.

Největším prohřeškem muslimské ženy je cizoložství, naopak evropské ženy nejsou za promiskuitu žádným způsobem trestány. Ženy, vyznávající islám se zahalují i přesto, že jim to Korán výslovně nepředepisuje. Tímto zahalením dávají najevo svou hrdost na příslušnost k náboženství. Ve srovnání s evropskými ženami, které se ovšem nezahalují a nemají předepsané jakým způsobem se oblékat a vycházet na veřejnost, se muslimské ženy v podstatě smířily se svým nižším postavením ve společnosti, naopak ženy na evropské půdě se neustále snaží o úplné zrovnoprávnění s muži. I přesto, že ženy jsou zde také považovány za slabší pohlaví, v posledních letech získávají lepší společenské postavení, především však na trhu práce.

---

⁹⁷ TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11, s. 22.

5 Islám a evropská společnost - konfrontace

V této kapitole se seznámíme s tím, co pojem konfrontace znamená, v jakých oblastech může islám konfrontovat s evropským myšlením, a zda je vůbec možné tento problém uspokojivě vyřešit.

Můžeme říci, že konfrontace znamená určité střetnutí či konfliktní stav mezi dvěma různými stranami, v tomto případě mezi islámem a evropským myšlením společně s křesťanstvím, jež je na evropském kontinentě nejrozšířenějším náboženstvím.⁹⁸ Konfrontace tedy v tomto slova smyslu může být chápána jako střet dvou odlišných kultur, které se vyznačují odlišným životním stylem a rozdílnými společenskými hodnotami. Tato kapitola *Islám a evropská společnost - konfrontace* vychází z předešlé kapitoly s názvem *Islám a evropská společnost - pokus o komparaci*, neboť zde uvedené rozdílnosti mohou při hlubším náhledu na daný problém být v přímém rozporu daných kultur.

Konfrontací můžeme například chápat i to, že muslimové, kteří se dostanou do Evropy, trvají na výstavbě mešit v zemi, do které se přestěhovali. Další spor, který může být v dnešní době konfrontací je to, že muslimové jsou odpůrci ženského výstředního ošacení.

Je také nutné říci, že v současné době dochází k silné konfrontaci mezi islámem a západní civilizací, která preferuje odlišný hodnotový systém. Navzdory tomuto, není však vyloučeno, že tato konfrontace je trvalá, a že se tato situace do budoucna opět uklidní. K vyřešení těchto sporů není však podle mého názoru potřeba zbraní, násilí a donucovacích prostředků. Naopak by k vyřešení situace měl vést vzájemný dialog.

---

⁹⁸Abz slovník cizích slov: *Pojem konfrontace*. [online]. Dostupné z: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/konfrontace>> [cit. 2015-03-28].

6 Využití tématu v hodinách občanské výchovy a základů společenských věd

V této kapitole mé bakalářské práce se zaměříme na praktické využití textu *Etické a morální hodnoty islámu v konfrontaci a komparaci s evropským myšlením* v hodinách základů společenských věd, tedy na gymnáziích či jiných středních školách, a ve výuce občanské výchovy, tedy na 2. stupni základních škol. Chtěli bychom také vytvořit dva testy s různými otázkami, které budou vycházet z textu práce, a které budou zahrnovat otázky odpovídající učivu na základních školách a následně i otázky, které by mohly být položeny studentům na středních školách. Poté bychom tyto otázky názorně zpracovali tak, aby byl zřejmý rozdíl v obtížnosti učiva v předmětech občanské výchovy a základů společenských věd.

Poznatky, které jsme získaly z vyhodnocených testů, by mohly být využity k tomu, abychom zjistili, jaké učivo žákům dělá problémy či naopak čemu žáci rozumí. Výsledky testů nám také mohou pomoci při zjišťování názoru, který žáci mají, na danou problematiku.

6.1 Využití tématu v hodině občanské výchovy

Svou práci bych použila jako určitý výchozí materiál při výuce na druhém stupni základní školy při hodině s názvem světová náboženství a jejich základní rysy. Cílem této hodiny by bylo seznámit žáky s nejrozšířenějšími náboženstvími, primárním cílem je však žáky dovézt k toleranci vůči lidem věřícím, a aby osoby nábožensky založené nepovažovali za jedince, kteří jsou zásadně odlišní od ostatních lidí naší společnosti.

Můj výklad se tedy bude věnovat křesťanství, islámu a judaismu. U islámského náboženství bych začala žákům vysvětlovat, v jakém období a za jakých podmínek islám vznikl, chtěla bych je také blíže seznámit s rokem 622 n. l., jenž je považován za počátek islámského letopočtu a nazýván jako hidžra. Je také nezbytné znát prameny islámského náboženství tedy to, z čeho islám vychází a o co se muslimové, jeho vyznavači, opírají. V hodině si tedy vysvětlíme co je to Korán, Sunna či islámské právo zvané šaría. Dalším důležitým znakem náboženství, který by žáci měli podrobněji znát,

je bez pochyb pět základních pilířů islámu, jež zároveň zahrnují nejdůležitější povinnosti každého muslima.

Aby si žáci více zapamatovali Korán a jeho členění, přinesla bych tuto knihu do hodiny a nechala bych každého žáka do ní nahlédnout, neboť někteří žáci si probíranou látku mohou zapamatovat více, pokud ji vidí vizuálně.

Na konci hodiny bychom si se žáky učivo společně zopakovali prostřednictvím mnou kladených otázek. Následně by žáci měli možnost říci svůj názor na náboženství případně se zeptat na něco, co jim během hodiny nebylo jasné.

Vzorový test s pěti otázkami (viz příloha č. 7) jsem sestavila tak, aby zahrnoval nejdůležitější informace, které byly zmíněny v průběhu výuky a zároveň tak, aby prověřil základní znalosti žáků, které se týkají jednoho ze světových náboženství. Následně jsem vytvořila list možných správných odpovědí na tyto testové otázky (viz příloha č. 7)

6.2 Využití tématu v hodině základů společenských věd

Svou bakalářskou práci bych opět použila jako podklad pro výklad učiva na středních školách, především pak při výuce na gymnáziích. Hlavní téma vyučovací hodiny by bylo založeno na hlubším a podrobnějším seznámení se s již známými náboženstvími, o kterých se studenti dověděli již na základních školách. Stěžejním cílem této hodiny by bylo, aby studenti rozuměli náboženství hlouběji a znali vnitřní souvislosti islámské víry, ale také aby porozuměli zásadním rozdílům mezi evropskou a muslimskou společností, které by mohly vézt ke konfrontaci obou kultur.

Svou vyučovací hodinu bych začala tím, co studenti o daném náboženství vědí, pokud by si žáci nemohli na nic vzpomenout, pokusila bych se jim klást otázky, které by se dané problematiky týkaly. Následoval by můj výklad, jenž by byl zahájen tím, jaký je rozdíl mezi etickými a morálními hodnotami, což je jedním z předpokladů porozumět dalšímu obsahu výuky. Dále bych se studentům snažila vysvětlit pojem džihád a jeho význam v islámském náboženství, tedy že cílem džihádu je kolektivní šíření náboženství v co největším počtu zemí světa. Dalším tématem, kterému bych se ve výuce věnovala, je shrnutí základních morálních povinností muslima, a také souhrn etických hodnot, kterými by se muslimové měli řídit. Poté bychom se se studenty

věnovali islámskému fundamentalismu, jeho významu a vztahu k terorismu. Společně bychom se také snažili porovnat etické hodnoty naší evropské a muslimské společnosti. Na závěr bychom si vysvětlili, jaké postavení mají ženy v islámské společnosti, a porovnali bychom tento přístup k ženám se společností evropskou.

Po celou hodinu by žáci mohli nahlížet do Koránu, aby si mohli některé jeho části přečíst a zapřemýšlet nad souvislostmi, které jsme si v hodině sdělili. Na závěr hodiny bychom si probranou látku shrnuli, případně objasnili, a studenti by byli také vyzváni k dotazům, které by se týkaly nejasností v probrané látce.

Pokud by na závěr hodiny zbyl nějaký volný čas, společně bychom si ukázali znaky džihádu, etických hodnot muslimů či postavení žen ve společnosti v Koránu, v konkrétních súrách a verších, a snažili bychom se o jejich interpretaci.

Vzorový test s pěti teoretickými, avšak poměrně obsáhlými otázkami (viz příloha č. 8) jsem sestavila tak, aby prověřil hlubší znalosti studentů a jejich povědomí o základních rozdílech mezi evropskou a islámskou společností. Testové otázky se týkají pouze probraných témat ve výuce světových náboženství. Následně jsem otázky z testu opět názorně zodpověděla tak, aby odpovědi zahrnovaly zmíněná fakta ve výuce (viz příloha č. 8).

Závěr

Primárním cílem této bakalářské práce bylo vysvětlení základních etických i morálních hodnot islámu a evropského myšlení. Tyto hodnoty byly následně porovnány pomocí komparativní metody, a tím byly zjištěny základní rozdíly, nebo naopak podobnosti obou, na první pohled rozdílných, společností. Prostřednictvím základních rozdílů můžeme pochopit, proč dochází, mimo jiné i v současné době, ke konfrontaci obou kultur. Důležitým cílem bylo také vytvoření textu, který by zahrnoval nejen komplexní znalosti dané problematiky, ale také by mohl být použit jako výchozí materiál a podklad při využití daného tématu v hodinách občanské výchovy na základních školách a při výuce základů společenských věd na školách středních, obzvláště pak na gymnáziích. Pro využití tématu ve výuce byly sestaveny dvě podrobnější osnovy, které zahrnují průběh vyučování a následně jsem vytvořila příkladné testy a možné odpovědi na testové otázky, které by měly ověřit získané znalosti žáků základních škol a studentů středních škol. Hlavní cíle mé bakalářské práce byly tedy naplněny.

Pojem islám je v současné době předmětem mnoha nejrůznějších diskuzí, především díky vzniku Islámského státu a snaze jeho bojovníků rozšířit islám po celém světě s cílem podrobení si rozsáhlých území. Především díky tomu se na islámské náboženství pohlíží většinou negativním až kritickým způsobem. Ve spojitosti s tímto faktem, bylo záměrem této bakalářské práce také poskytnutí náhledu do islámského náboženství a jeho hodnot, společně se snahou pochopit jeho zastánce a jejich činy.

Závěrem je nutné říci, v čem a v jaké oblasti se islámské náboženství nejvíce liší od evropského smýšlení. Značný rozdíl můžeme sledovat jednak v postavení žen ve společnosti, a poté i v toleranci vůči ostatním náboženstvím. Muslimské ženy mají ve společnosti na první pohled nižší postavení než muži, jsou trestány za islámem neuznávané činy, do sňatku jsou mnohdy nuceny a jejich obličej bývají zahalené tak, aby nepohoršovaly společnost. Tyto znaky u evropských žen ve společnosti nepozorujeme. Dalším závažným rozdílem je náboženská tolerance, při čemž muslimové, kteří se řídí Prorokem Muhammadem, jsou vůči ostatním náboženstvím spíše netolerantní, zatímco na evropské půdě se lidé snaží být v náboženské víře tolerantní, ovšem za předpokladu, že náboženství neohrožuje jejich společnost.

Etické hodnoty srovnávaných oblastí se mohou naopak podobat, neboť islámská i evropská společnost kladou důraz na ohleduplnost, štedrost, zdvořilost, upřímnost, vlídnost a slušné nevulgární chování, při čemž islámské náboženství je více sociální, poněvadž jednou ze základních povinností muslima, je darovat almužnu chudým lidem.

Prameny a literatura

ABDALATI, H. *Islam in Focus*. London: The Islamic Cultural Centre, 1975. ISBN neuvedeno.

BENEDIKT XVI., *Evropa v krizi kultur*. 1. vyd. Praha: Občanský institut, 2005. ISBN 80-87944-02-X.

BUCHERT, V. *Prorok terorismu*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 3, s. 50. ISSN 0862 - 6634.

FIŠTEJN, J. *Boj o Evropu*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 3, s. 30. ISSN 0862 - 6634.

HODOVSKÝ, I. *Úvod do etiky*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1992. ISBN 80-7067-191-2.

HRBEK, I. *Korán*. 4. vyd. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-7309-992-6.

HRBEK, I.; PETRÁČEK, K. *Muhammad*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1967. ISBN 401-21-852.

JANDA, R. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. 1. vyd. Brno: Jota, 2010. ISBN 978-80-7217-628-1.

KLIMSZA, L. *Dějiny etických teorií*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-064-3.

KRÁL, D. *Česká republika a islámské země*. Literární noviny, příloha My a svět. 2015, roč. 26, č. 3, s. 2. ISSN 1210 - 0021.

KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. ISBN 80-7021-125-3.

KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1996. ISBN 80-7021-168-7.

LOCKE, J. *Dopis o toleranci*. 1. vyd. Brno: Atlantis, spol. s. r. o., 2000. ISBN 80-7108-202-3.

MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. 2. vyd. Brno: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0.

PAVLINCOVÁ, H. a kol. *Slovník: Judaismus, Křesťanství, Islám*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. ISBN 80-204-0440-6.

SOKOL, J. *Etika a život: Pokus o praktickou filosofii*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7429-063-3.

SPENCEROVÁ, T. *Pelmeš*. Literární noviny, příloha My a svět. 2015, roč. 26, č. 3. ISSN 1210 - 0021.

TOMANOVÁ, L. *Islám je totalitní ideologie!*. Reflex. 2015, roč. 26, č. 11. ISSN 0862 - 6634.

TRETERA, I. *Nástin dějin evropského myšlení: Od Tháleta k Rousseauovi*. 4. vyd. Praha: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-171-X.

VOGEL, L. *Ochrana zdraví žen na pracovištích v Evropě - trvající nerovnost*. 1. vyd. Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2006. ISBN 80-86809-07-2.

Internetové zdroje

Abz slovník cizích slov: *Pojem konfrontace*. [online]. Dostupné z: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/konfrontace>> [cit. 2015-03-28].

Abz slovník cizích slov: *Pojem šaría*. [online]. Dostupné z: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/saria-saria-sarija>> [cit. 2014-07-29].

BBC Czech: *Role náboženství v současné Evropě*. [online]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/specials/1612_omni_bre_OK/page6.shtml>. [cit. 2015-02-12].

e-Polis: *Postavení ženy ve společnosti se zaměřením na Českou republiku*. [online]. Dostupné z: <<http://www.e-polis.cz/clanek/postaveni-zeny-ve-spolecnosti-se-zamerenim-na-ceskou-republiku.html>>. [cit. 2015-02-16].

Etika a morálka [online].: Dostupné z:<<http://www.epraha.cz/beran/docs/kr3s/etikauvod.pdf>>. [cit. 2014-11-24].

Europarl: *Politika je rovněž záležitostí žen*. [online]. Dostupné z: <<http://www.europarl.europa.eu/highlights/cs/1108.html>>. [cit. 2015-02-16].

Islamweb: *Předmluva*. [online]. Dostupné z: <<http://www.islamweb.cz/>>. [cit. 2014-07-29].

Islamweb: *Hadísy o etice a chování v rodině i ve společnosti*. [online]. Dostupné z: <<http://www.islamweb.cz/hadithy/3.htm>>. [cit. 2014-07-29].

Newsrab: *Evropská náboženství*. [online]. Dostupné z: <<http://www.newslab.cz/religions/>>. [cit. 2015-02-12]

Přílohy

Seznam příloh:

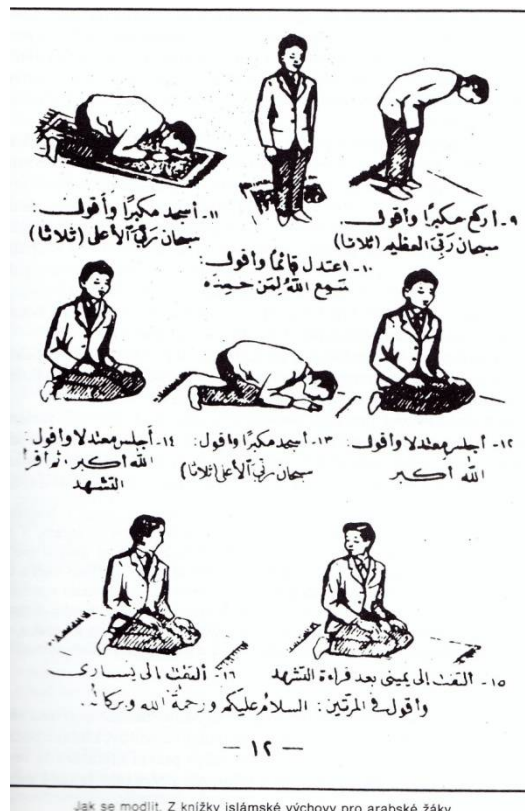
1. Státy, kde se uplatňuje šaría
2. Jak se omývat před modlitbou
3. Jak se modlit
4. Zastoupení náboženství v Evropě
5. Počet muslimů v Evropě v roce 2005
6. Kázeňská forma organizace práce, Francie, 1998
7. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině občanské výchovy
8. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině základů společenských věd

1. Státy, kde se uplatňuje šaría (*Státy, kde se uplatňuje šaría*. [online].
Dostupné z: <http://img.ct24.cz/multimedia/images/11/1034/middle/103378.jpg>).

2. Jak se omývat před modlitbou (KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd.
Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 95. ISBN 80-7021-125-3).

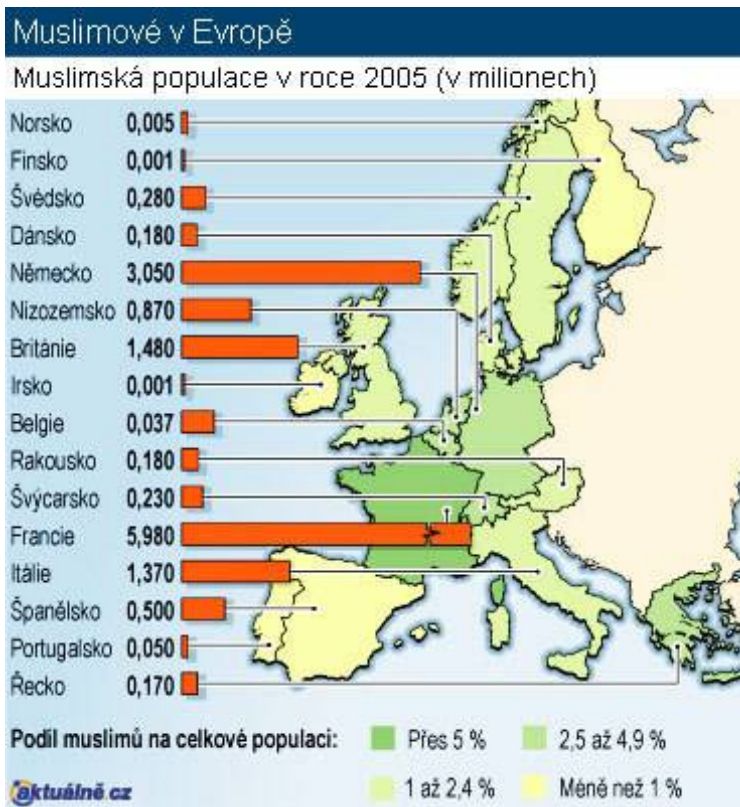

Jak se modlit. Z knihy islámské výchovy pro arabské žáky.

3. Jak se modlit (KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, spol.s.r.o., 1993. s. 99. ISBN 80-7021-125-3).

4. Zastoupení náboženství v Evropě (*Evropská náboženství*. [online]. Dostupné z: <http://www.newslab.cz/religions/>).

5. Počet muslimů v Evropě v roce 2005 (*Muslimové v Evropě*. [online]. Dostupné z: <http://img.aktualne.centrum.cz/6/64/66499-mapa-muslimove-v-evrope.jpg>).

Tabulka 8: **Charakteristiky manuální práce ve Francii, muži i ženy (%) (1998)**

Procento respondentů, kteří uvedli:	Ženy	Muži
Pracují na výrobní lince	24 %	7 %
Jejich práce sestává z opakujících se pohybů, jejichž cyklus je kratší než jedna minuta	27 %	10 %
Jejich nadřízený určuje, jak mají svou práci dělat	29 %	21 %
Jejich nadřízený dohlíží na pracovní tempo a kontroluje je alespoň jednou za den	43 %	37 %
Jejich pracovní tempo určují normy nebo objem práce za hodinu nebo kratší dobu	41 %	34 %
Jejich pracovní dobu stanoví firma a nemají možnost ji měnit	84 %	87 %
Nemohou si zvolit, kdy si udělají přestávku	22 %	13 %
Nemají právo mezi s sebou mluvit během práce	10 %	2 %
Nemají nikdy příležitost společně diskutovat o organizaci práce nebo o tom, jak je jejich dílna vedena	54 %	38 %
Jejich vztahy s nadřízenými jsou spíše napjaté	25 %	31 %

Pramen: Studie DARES 1998 v Gollac & Volkoff. 2000. str. 65

6. Kázeňská forma organizace práce, Francie, 1998 (VOGEL, L. *Ochrana zdraví žen na pracovištích v Evropě - trvající nerovnost*. 1. vyd. Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2006. s. 57. ISBN 80-86809-07-2).

1. Kdy, v jakém roce a kým bylo islámské náboženství založeno? (2b.)

Roku 622 n. l., tento rok se nazývá hidžra, založeno prorokem Muhammadem.

2. Z jakých pramenů islám vychází (3)? Vysvětlete nebo popište alespoň jeden z nich. (4b.)

Korán, Sunna a šaría.

Korán- svatá kniha muslimů, dělen do 114 kapitol (súr), súry obsahují verše

Sunna- činy a výroky proroka Muhammada

Šaría- islámské právo, celek Božích nařízení a zákazů

3. Vyjmenujte a pokuste se vysvětlit základní povinnosti muslima a pilíře islámu. (5b.)

Vyznání víry - víra v jediného boha Alláha, konání modlitby - pětkrát denně se modlit čistý, v určitý čas a směrem k Mekce, povinná almužna - věnovat chudým almužnu, půst - držet půst v měsíci ramadán, pouť do Mekky - jednou za život se vypravit na pouť do Mekky.

4. Jak nazýváme vyznavače islámu? (1b.)

muslimové

5. Příslušníci islámského náboženství věří pouze v jednoho Boha, kterého? Napište, jak se tato víra v jednoho Boha označuje?

Jediný bůh Alláh, víra v jednoho boha = monoteismus.

7. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině občanské výchovy

1. Vysvětlete význam a podstatu džihádu.(3b.)

Je to kolektivní boj muslimů, který má za cíl podrobit si nevěřící a nepřátele po celém světě, snaha o islamizaci světa.

2. Vyjmenujte alespoň některé etické hodnoty islámu.(4b.)

Chovat se slušně k rodičům, darování almužny chudým, odpor vůči cizoložství, konat dobré skutky, štědrost, upřímnost, zdvořilost, řešení problémů bez použití násilí, hrubých řečí, urážek ...

3. Vysvětlete pojem islámský fundamentalismus a jaký je jeho vztah k terorismu.(3b.)

Islámský fundamentalismus klade velký důraz na dodržování náboženských povinností, rodinné hodnoty a snaží se o znovuuplatnění islámu v politice. Pokud se k uplatnění těchto cílů používá násilí, je jednání označováno jako terorismus.

4. Pokuste se porovnat etické hodnoty muslimů s hodnotami evropskými. (5b.)

*Etické hodnoty muslimů- vycházejí z Koránu, štědrost, tolerance, zdvořilost apod. jsou podobné jako evropské hodnoty, násilí je povoleno při obraně víry
Evropské hodnoty – vycházejí z myšlenek filosofů a mravních norem, hlavní hodnotou je lidská důstojnost, svoboda a demokracie.*

5. Vysvětlete některé rozdíly v postavení žen v evropské a muslimské společnosti. (3b.)

Islám – ženy mají nižší postavení než muži, muž má možnost mít více žen, jejich obličej je většinou zahalen, jsou trestány za cizoložství, nucené sňatky

Evropa – ženy by měly být rovnoprávné s muži, muž má jen jednu ženu, obličej je nezahalen a cizoložství se netrestá, nenucené sňatky

8. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině základů společenských věd

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Kristýna Janáčková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Petr Zima, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Etické a morální hodnoty islámu v konfrontaci a komparaci s evropským myšlením
Název v angličtině:	The ethical and moral values of Islam in confrontation and in comparison with European thinking
Anotace práce:	Práce se zabývá základními morálními a etickými hodnotami islámu a evropské společnosti. Zaměřuje se především na jejich srovnání i konfrontaci.
Klíčová slova:	Etické a morální hodnoty, islám, komparace, konfrontace, Korán, evropská společnost
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis deals with the basic moral and ethical values of Islam and European society. It focuses mainly on their comparison and confrontation.
Klíčová slova v angličtině:	Ethical and moral values, Islam, comparison, confrontation, the Qur'an, European society
Přílohy vázané v práci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Státy, kde se uplatňuje šaría 2. Jak se omývat před modlitbou 3. Jak se modlit 4. Zastoupení náboženství v Evropě 5. Počet muslimů v Evropě v roce 2005 6. Kázeňská forma organizace práce, Francie, 1998 7. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině občanské výchovy 8. Vzorový test s odpověďmi při využití tématu v hodině základů společenských věd
Rozsah práce:	43 stran + přílohy
Jazyk práce:	čeština

